HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ואלא הא גמר גזירה שוה א)ג"ש לא גמר אלא מהיכא הוה [1]מויעפילו הוה כיוצא בדבר אתה אומר [2]ויחר אף ה' בם וילך מלמד שאף אהרן נצטרע דברי רבי עקיבא אמר לו רבי יהודה בן בתירא עקיבא בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין אם כדבריך התורה כסתו ואתה מגלה אותו ואם לאו אתה מוציא לעז על אותו צדיק ואלא הכתיב בם ההוא בנזיפה בעלמא תניא כמאן דאמר אף אהרן נצטרע דכתיב [3]ויפן אהרן אל מרים והנה מצורעת תנא שפנה מצרעתו אמר ריש לקיש ב)החושד בכשרים לוקה בגופו דכתיב [4]והן לא יאמינו לי וגו' וגליא קמי קוב"ה דמהימני ישראל אמר לו הן מאמינים בני מאמינים ואתה אין סופך להאמין הן מאמינים דכתיב [5]ויאמן העם בני מאמינים [6]והאמין בי"י אתה אין סופך להאמין שנאמר [7]יען לא האמנתם בי וגו' ממאי דלקה דכתיב [8]ויאמר ה' לו עוד הבא נא ידך בחיקך וגו': אמר רבא ואיתימא רבי יוסי בר' חנינא מדה טובה ממהרת לבא ממדת פורענות דאילו במדת פורענות כתיב [9]ויוציאה והנה ידו מצורעת כשלג ואילו במדה טובה כתיב ויוציאה מחיקו והנה שבה כבשרו מחיקו הוא דשבה כבשרו [10]ויבלע מטה אהרן את מטותם א"ר אלעזר ג)נס בתוך נס: מרה"י לרה"י כו': ד)בעי רבה למטה מעשרה פליגי ובהא פליגי דמ"ס אמרינן ה)קלוטה כמה שהונחה ומר סבר לא אמרינן קלוטה כמה שהונחה אבל למעלה מעשרה דברי הכל פטור ולא ילפינן זורק ממושיט או דילמא למעלה מעשרה פליגי ובהא פליגי דמר סבר ילפינן זורק ממושיט ומר סבר לא ילפינן זורק ממושיט אבל למטה מי' דברי הכל חייב מאי טעמא קלוטה כמה שהונחה דמיא אמר רב יוסף הא מילתא איבעיא ליה לרב חסדא ופשטה ניהליה רב המנונא מהא מרה"י לרה"י ועובר ברשות הרבים עצמה ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרים מדקאמר ברשות הרבים עצמה פשיטא למטה מעשרה פליגי ובמאי אילימא במעביר (א) למטה מעשרה הוא דמחייב למעלה מי' לא מחייב °והאמר ר' ו)אלעזר המוציא משוי למעלה מעשרה חייב שכן משא בני קהת אלא לאו בזורק ולמטה מעשרה הוא דמחייב למעלה מעשרה לא מחייב ש"מ בקלוטה כמה שהונחה פליגי ש"מ ופליגא דר' אלעזר דאמר ר"א מחייב היה ר' עקיבא אפילו למעלה מי' והאי דקתני רה"ר עצמה להודיעך כחן דרבנן ופליגא דרב חלקיה בר טובי דאמר רב חלקיה בר טובי אתוך שלשה דברי הכל חייב למעלה מעשרה דברי הכל פטור מג' ועד י' באנו למחלוקת ר' עקיבא ורבנן תניא נמי הכי בתוך ג' דברי הכל חייב למעלה מי' אינו אלא משום בשבות ואם היו רשויות שלו מותר מג' ועד עשרה ר"ע מחייב גוחכמים פוטרין אמר מר אם היו רשויות שלו מותר לימא תהוי תיובתיה דרב דאיתמר ז)שני בתים בשני צדי רה"ר רבה בר רב הונא אמר רב דאסור לזרוק מזה לזה ושמואל אמר מותר לזרוק מזה לזה ולאו ח)מי אוקימנא להההיא הכגון דמידלי חד ומתתי חד דזימנין נפל ואתי לאתויי אמר ליה רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא מנא הא מילתא דאמור רבנן כל פחות מג' ט)כלבוד דמי אמר ליה לפי שאי אפשר לה לרשות הרבים שתילקט במלקט וברהיטני אי הכי ג' נמי ותו הא דתנן י)המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם הן גבוהין מן הארץ שלשה טפחים פסולה הא פחות מג' כשרה (ב) התם היינו טעמא משום דהויא לה מחיצה שהגדיים בוקעין בה תינח למטה למעלה מאי איכא למימר אלא כל פחות משלשה כלבוד דמי הלכתא גמירי לה כ)ת"ר מרה"ר לרה"ר ורה"י באמצע רבי מחייב ווחכמים פוטרין רב ושמואל דאמרי תרוייהו לא חייב רבי אלא ברה"י מקורה דאמרינן ביתא כמאן דמליא דמי אבל שאינו מקורה לא אמר רב ל)חנא אמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה רבי שתים אחת משום הוצאה ואחת משום הכנסה יתיב רב חנא וקא קשיא ליה

למימרא

ואלא הא גמיר גזירה שוה. וא"כ לא כסתו התורה דהוה ליה כמפורש. ומשני רבי יהודה בן בתירא לא גמרה ואין אדם דן ג"ש מעצמו [פסחים סו.]: **ואלא.** לרבי יהודה: **מהיכן הוה.** באיזו חטא מת דכתיב כי בחטאו מת מ): **מויעפילו.** ויעפילו לעלות וגו' שלא הרשיע כ"כ כחילול שבת: **שפנה מצרעתו.** קדם ונתרפא: **והנה ידו מצורעת.** היינו לוקה בגופו: **ויוציאה והנה ידו.** אחר היציאה מצורעת כשלג ובמדה טובה כתיב מחיקו והנה שבה: **נס בתוך נס.** לאחר שחזר ונעשה מטה בלען ולא כשהוא תנין דלא כתיב ויבלע תנין אהרן: **ולא ילפינן זורק ממושיט.** שהיה בעבודת הלוים למעלה מעשרה מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבים באמצע וסיפא דקתני הזורק פטור והמושיט חייב דברי הכל היא: **או דילמא למעלה מי' פליגי.** ומשום הכי פליגי ופטרי רבנן דאין כאן אויר רה"ר וזורק ממושיט לא ילפינן ורבי עקיבא יליף וסיפא רבנן קאמרי לה: **ועובר** גרסינן. **מרה"י לרה"י ועובר ברשות הרבים עצמה.** ולא גרסינן ברישא הזורק: **והא אמר ר' אלעזר.** בהמצניע ויליף ממשא בני קהת דארון: **אלא לאו בזורק.** מיירי מתניתא כי מתניתין וקתני בברייתא עצמה ובהא הוא דמחייב ר' עקיבא משום דנקלטה באוירו של רה"ר: **למעלה מעשרה.** דיליף זורק ממושיט: **ופליגא דרב חלקיה.** הא דר' אלעזר: **תוך שלשה דברי הכל חייב.** ואע"ג דלא נח מודו דכמונח דמי: **פטור.** דלא ילפינן זורק ממושיט: **באנו למחלוקת.** ובקלוטה כמה שהונחה: **משום שבות.** שזורק מרשותו לרשות חבירו ולאו משום הפסק רה"ר דהוא הדין נמי אם היתה אצלו עד שיערבו: **ואם היו.** שתיהן הרשויות שלו מותר לכתחילה: **אסור לזרוק מזה לזה.** ואפילו הן שלו דאי משלו לשל חבירו לא הוה שרי שמואל: **ולאו מי אוקימנא.** בעירובין: **דמדלי חד ומתתי חד.** דמתוך כך צריך לאמן ידו מגבוה לנמוך או מנמוך לגבוה טריד בה ודילמא לא זריק על הגג ונופל לרה"ר ואתי לאתויי. ולהכי נקט ואתי לאתויי דאילו משום נפילת רה"ר ליכא חיוב חטאת דמתעסק הוא אצל הוצאה דלא נתכוון לזרוק לרה"ר: **כלבוד דמי.** דרשות שאינו גבוה ג' בטל אצל רה"ר: **אמר ליה.** סברא היא: **לפי שאי אפשר.** להחליק רה"ר מגבשושיות כאילו נלקטו במלקט ורהיטני פליינ"א בלע"ז והן בשני גווני כלים של עץ וברזל חד נעוץ בתוכו ובהן משוה פני רוחב הקרש ומחליקה הלכך גבשושיות נמי רה"ר: **אמר ליה.** אי מסברא אפילו ג' נמי: **המשלשל.** מתחיל לארוג דופני הסוכה בערב כלפי מעלה ומשלשל ובא כלפי מטה: **משלשל.** מוריד: **אם גבוהות מן הארץ ג' טפחים פסולה הא פחות מג' כשרה.** דאמרינן לבוד כמי שנכפף עליהן ונשלמו עד למטה הכא לאו טעמא דתילקט הוא. נראה לי דהכי גרסינן מאי איכא למימר: **התם משום דהויא לה מחיצה שהגדיים בוקעין בה.** ובפחות משלשה ליכא בקיעת גדיים: **תינח למטה למעלה מאי איכא למימר.** למעלה היכא דאמרינן לבוד למעלה בכמה דוכתין כגון מקיפין ג' חבלים דעירובין (דף טז:) וכגון שהרחיק את הסיכוך מן הדפנות ג' טפחים פסולה (סוכה דף יז.): **כמאן דמלי.** מתוך שהוא חושך ומלא הבלא: **אבל שאינו מקורה.** כגון חצר: **וקא קשיא ליה.** בהא דאגמריה רביה:

דברים

גזירה שוה לא גמיר. ואם תאמר וליגמר מר' עקיבא שהוא קבלה מרבו ואור"ת שהיה להם בקבלה מנין ג"ש שבכל התורה וזו היתה יתירה על החשבון א לפיכך לא קיבלה:

למימרא

מסורת הש"ס

א) [מכות יד: וז"ל הערוך ערך גזר ג' גזרה שוה לא גמיר פי' לא גמיר ר"ע ג"ש אלא הוא דרש לעצמו עכ"ל ובזה מיושב קושית התוס' דהכא ד"ה ג"ש], ב) [יומא יט: ע"ש], ג) [פסחים קיח: חולין קכז.], ד) [גיטין עט. ב"ק ע:], ה) [לעיל ד:], ו) [לעיל צב., ז) עירובין פה:, ח) [שם], ט) [עי' סוכה ו:], י) עירובין פו: סוכה טז., כ) לעיל ד:, ל) ל"ל רב חסדא, מ) [במדבר כז],

ו א ב ג מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה טז סמג לאוין סה:

ז ד ה מיי' פט"ו שם הל' ח סמג שם טוש"ע א"ח סי' שנג סעיף א:

ח ו מיי' פי"ג שם הלכה טז:

תורה אור השלם

1 וַיַּעְפִּלוּ לַעֲלוֹת אֶל רֹאשׁ הָהָר וַאֲרוֹן בְּרִית יְיָ וּמֹשֶׁה לֹא מָשׁוּ מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה: במדבר יד מד

2 וַיִּחַר אַף יְיָ בָּם וַיֵּלַךְ: במדבר יב ט

3 וְהֶעָנָן סָר מֵעַל הָאֹהֶל וְהִנֵּה מִרְיָם מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג וַיִּפֶן אַהֲרֹן אֶל מִרְיָם וְהִנֵּה מְצֹרָעַת: במדבר יב י

4 וַיַּעַן מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר וְהֵן לֹא יַאֲמִינוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקֹלִי כִּי יֹאמְרוּ לֹא נִרְאָה אֵלֶיךָ יְיָ: שמות ד א

5 וַיַּאֲמֵן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ כִּי פָקַד יְיָ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכִי רָאָה אֶת עָנְיָם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ: שמות ד לא

6 וְהֶאֱמִן בַּייָ וַיַּחְשְׁבֶהָ לּוֹ צְדָקָה: בראשית טו ו

7 וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן יַעַן לֹא הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת הַקָּהָל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם: במדבר כ יב

8 וַיֹּאמֶר יְיָ לוֹ עוֹד הָבֵא נָא יָדְךָ בְּחֵיקֶךָ וַיָּבֵא יָדוֹ בְּחֵיקוֹ וַיּוֹצִאָהּ וְהִנֵּה יָדוֹ מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג: שמות ד ו

9 וַיֹּאמֶר הָשֵׁב יָדְךָ אֶל חֵיקֶךָ וַיָּשֶׁב יָדוֹ אֶל חֵיקוֹ וַיּוֹצִאָהּ מֵחֵיקוֹ וְהִנֵּה שָׁבָה כִּבְשָׂרוֹ: שמות ד ז

10 וַיַּשְׁלִיכוּ אִישׁ מַטֵּהוּ וַיִּהְיוּ לְתַנִּינִם וַיִּבְלַע מַטֵּה אַהֲרֹן אֶת מַטֹּתָם: שמות ז יב

הגהות הב"ח

(א) גמ' ובמאי אילימא במעביר. נ"ב פי' ופליגי בהנחת גופו אי כהנחת חפץ דמי: **(ב)** שם הא פחות משלשה כשרה מאי איכא למימר התם היינו:

גליון הש"ס

גמ' והאמר ר"א המוציא משוי. עיין עירובין דף לג ע"א תד"ה והא אי בעי:

מוסף רש"י

ג"ש לא גמר. ולא למדה מרבו (מכות יד:). **קלוטה.** בתוך האויר, כמי שהונחה. לארץ (גיטין עט.) החפץ הואיל ונקלט באוירה של רה"ר כמי שמונחה בתוכו הוא ואע"ג דלא נח (לעיל ד.). **המוציא משא למעלה מעשרה.** מעבירו באויר בידו ואינו על כתפו וגבוה מן הארץ עשרה קאמר, דאי במונח על כתפו מתניתין היא (לעיל צב.) והא דתנן (לקמן ק.) הזורק ד' אמות בכותל למעלה מעשרה כזורק באויר, אלמא אין למעלה מעשרה רה"ר, דוקא זורק אבל מעביר חייב, דיליף מבני קהת במשכן (לעיל צב.). **שני בתים של אדם אחד.** (ערובין פה:). **דמידלי חד ומתתי חד.** אחד גבוה ואחד נמוך, שמא יזרוק מן הנמוך לגבוה ולא יגיע ויפול לרה"ר (שם). **המשלשל דפנות.** כל מלמעלה למטה קרוי שלשול (סוכה טז.). טרייל"ר בלע"ז (ערובין פו:). **מלמעלה למטה.** שהתחיל לארוג המחילה אצל הסכך ואורג ובא כלפי מטה (סוכה שם וערובין שם).

לעזי רש"י

פליינ"א. מקצועה.

מוסף תוספות

א. שלו. תוס' הרא"ש.

רבינו חננאל

ופירשו דלא גמר מפי רבו ג"ש זו אלא הוא לעצמו דן זה, וקיי"ל אדם דן ק"ו בעצמו ואין אדם דן ג"ש מעצמו, ומזאת אתה למד דכל ג"ש דלא גמרא הוא ליכא למיסמך עלה. ור' עקיבא כיון דלא הות גמרא בידיה לפיכך נידחת ולא קיבלה ממנו. ואף לא עמד שאהרן נצטרע, ואי משום דכתיב ויחר אף ה' בם, בנזיפה בעלמא. **נתברר** לנו מפסקא קמא דמתניתין כי הזורק מרה"ר לנוח ברה"י או מרה"י לנוח ברשות הרבים, ונעשית מחשבתו חייב. **ופסקא** תנינא דמתניתין הזורק מרה"י לרה"י אחרת ורה"ר באמצע, ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרין. **ולענין** בעיא דרבא למטה מעשרה פליגי, פשיטא לן דמושיט למעלה מעשרה ברה"ר ונח ברה"ר חייב. וכן מושיט מרה"י לרה"ר (והיינו מעביר ד' אמות ברה"ר) וכמוציא משוי על כתיפו דמי, שהרי למעלה מעשרה הוא, וכן היה משא בני קהת ומלאכה היא. אלא מיהו מושיט מרה"י לרה"י אע"פ שלא הגיע ברה"ר עד ד' אמות חייב כיון דנח ברה"ר, שהרי הוא מוציא מרשות לרשות. אבל המגביה חפץ ברה"ר והעבירו ברשות הרבים ולא הכניסו ולא הוציאו מרשות לרשות, אם העבירו ד' אמות חייב ואם לאו פטור. אלו כולן פשוטות הן. **ובעיא** דרבה נמי פשוטה היא, מדתניא מרה"י לרה"י ועובר ברה"ר עצמה, ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרין. ודייקינן מדקתני ברשות הרבים עצמה פשיטא דלמטה מי' פליגי, ולא מיתוקמא במעביר כגון מוציא ומושיט, דהני אפילו למעלה מי' חייב, אלא לאו בזורק ולמטה מי' הוא דחייב ר"ע אבל למעלה מעשרה אפילו ר' עקיבא פוטר. והכא בהא קמיפלגי ר' עקיבא סבר אמרינן קלוטה באויר כמי שהונחה דמי, ורבנן סברי לא אמרינן קלוטה באויר כמה שהונחה דמי. ודר' אלעזר פליגא וסבירא ליה דרבנן פטרי אפילו למטה מי', ור' עקיבא מחייב אפילו למעלה מעשרה טפחים, והאי דקתני ברה"ר עצמה להודיעך כוחן דרבנן דהלכתא כוותיהו. **והא** דאמר רב חלקיה בר טובי תוך שלשה דברי

רבינו חננאל (המשך)

הכל חייב, למעלה מי' דברי הכל פטור מחטאת ואינו אסור אלא משום שבות, מג' ועד י' ר"ע מחייב וחכמים פוטרין ותניא נמי הכי, פליגא אתרוייהו, אדר' אלעזר דסבר אפילו (למטה) [למעלה] מי' פליגי, ולרב המנונא דסבר למטה מי' פליגי בעשרה כולהו, הא אמר מג' ועד י' בלבד הוא דפליגי, ותניא כוותיה. וסוגיין דשמעתין אסור לזרוק מרה"י לרה"י ורה"ר באמצע בתוך ג' לדברי הכל ואם זרק חייב חטאת. ואע"ג דאמר רבא לקמן [דף ק] בתוך ג' לרבנן צריך הנחה ע"ג משהו, ובהמוציא יין [דף פ] אוקמינן בזורק, מכלל שאם לא נח אפילו ע"ג משהו לא מחייבי רבנן. הא א)דרב חלקיה בר טובי עדיפא דתניא כוותיה בהדיא. מג' ועד י' פטור אבל אסור כרבנן. למעלה מעשרה, אם אין אותן ב' רשויות שלו אסור לזרוק מזו לזו משום שבות, ואם הם ב' דיוטאות שלו זו כנגד זו ורה"ר ביניהם (משות) [בשות] מותר לזרוק מזו לזו. ואם היתה דיוטא אחת למעלה ואחת למטה שהזורק צריך להעקים ולזרוק אסור משום גזירה, גזרינן לזרוק דלמא נפלה ברה"ר עצמה ואתי לעיולה מרה"ר לרה"י. ותרגומא נמי להא דרב דאמר ב' בתים שלו בשני צידי רה"ר אסור לזרוק זו לזו, דמידלי חד ומיתתי חד כדפרשינא. והלכתא כוותיה דרב ובלבד דלמעלה מעשרה נפלו. **ואסיקנא** כל פחות מג' טפחים כלבוד דמי, בין למעלה כגון הרחקת סכך מן הדפנות וכיוצא בה ובין למטה, הילכתא גמירי לה. **ת"ר** הזורק מרה"ר לרה"ר ורה"י באמצע ר' מחייב וחכמים פוטרין. פי' כגון שזרק מרה"ר ונתכוון לנוח ברה"ר אחד ולא נתכוון כדי שינוח ברה"י וגם לא נח ברה"י, אלא [ה]עברה בלבד העבירה ברה"י ונח ברה"ר שנתכוון כדי שינוח בו. ואין ממקום שזרק עד מקום שנח ד' אמות דכיון דאין ביניהם ד' אמות פטרי רבנן. ורבי סבר קלוטה באויר כמי שהונחה בקרקע דמו. רב ושמואל דאמרי תרווייהו לא חייב רבי אלא בזמן שעברה ברה"י מקורה דסבר ביתה כמאן דמלי דמי וכאילו נחה ברה"י, ונמצא מכניס ומוציא מרשות לרשות. ואע"ג דלית תמן ד' אמות חייב. ומפרשא בגיטין בהזורק גט. אבל הזורק דרך רה"י שאינו מקורה לא מחייב ר' ולא אמר קלוטה כמי שהונחה. **אמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה רבי שתים אחת משום הכנסה ואחת משום הוצאה.**

א) עיין תוס' לעיל ד' פ' ד"ה והא ולהלן ד' ק' ד"ה אמתו מש"כ בזה.